

POSTANOWIENIE

Dnia 28 października 2015 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Zbigniew Myszka

w sprawie z powództwa D. Spółki z o.o. w Ł.

przeciwko Ł. K.

o karę umowną z tytułu naruszenia zakazu konkurencji

oraz z powództwa wzajemnego Ł. K.

przeciwko D. Spółce z o.o. w Ł.

o wynagrodzenie za pracę w godzinach nadliczbowych

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy, Ubezpieczeń

Społecznych i Spraw Publicznych w dniu 28 października 2015 r.,

skargi kasacyjnej pozwanego Ł. K. - powoda wzajemnego od wyroku Sądu

Okręgowego - Sądu Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Ł.

z dnia 2 października 2014 r.,

odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania i zasądza od skarżącego na rzecz D. Spółki z o.o. w Ł. kwotę 900 (dziewięćset) zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego w postępowaniu kasacyjnym.

UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia 2 października 2014 r., w sprawie o karę umowną z tytułu naruszenia zakazu konkurencji, Sąd Okręgowy - Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Ł. (w zakresie powództwa głównego) zmienił wyrok Sądu Rejonowego w K. z dnia 28 kwietnia 2014 r., oddalający powództwo o zasądzenie kary umownej za naruszenie zakazu konkurencji w ten sposób, że zasądził od

pozwanego Ł. K. na rzecz powoda – D. Sp. z o.o. w Ł. kwotę 50.000 zł tytułem żądanej kary, z należnymi odsetkami od dnia 26 lipca 2012 r. do dnia zapłaty oraz zasądził zwrot kosztów procesu w kwocie 4.900 zł i kwotę 2.130 zł tytułem zwrotu kosztów procesu za drugą instancję.

W skardze kasacyjnej dotyczącej powództwa głównego pozwany zarzucił naruszenie prawa materialnego:

1. art. 101² § 1 k.p., przez dokonanie jego błędnej wykładni i przyjęcie, że dla oceny przesłanki uzasadniającej zawarcie umowy o zakazie konkurencji po ustaniu stosunku pracy w postaci „dostępu pracownika do szczególnie ważnych informacji, których ujawnienie mogłoby narazić pracodawcę na szkodę” wystarczy, aby informacje te były istotne wyłącznie z subiektywnego punktu widzenia pracodawcy, podczas gdy wykładnia literalna przepisu, w szczególności zakaz wykładni *per non est*, wskazują na konieczność badania przesłanki dopuszczalności zawarcia wyżej wymienionej umowy w sposób obiektywny, przez co istnienie „dostępu pracownika do szczególnie ważnych informacji, których ujawnienie mogłoby narazić pracodawcę na szkodę” powinno podlegać ocenie zobiektywizowanej;

2. art. 58 § 1 k.c. w związku z art. 300 k.p. w związku z art. 101² § 1 k.p., przez ich niezastosowanie ze względu na obiektywny brak dostępu pracownika, z którym zawierana jest umowa o zakazie konkurencji po ustaniu stosunku pracy, do szczególnie ważnych informacji, które mogłyby narazić pracodawcę na szkodę, co skutkuje nieważnością umowy o zakazie konkurencji *ex lege*, gdyż umowa taka jako sprzeczna z przepisem prawa - art. 101² § 1 k.p., jest nieważna;

3. art. 58 § 2 k.c. w związku z art. 300 k.p. w związku z art. 101² § 1 k.p., przez brak ich zastosowania, w sytuacji gdy obiektywny brak dostępu pracownika, z którym zawierana jest umowa o zakazie konkurencji po ustaniu stosunku pracy, do szczególnie ważnych informacji, które mogłyby narazić pracodawcę na szkodę, skutkuje nieważnością umowy o zakazie konkurencji *ex lege*, gdyż umowa taka jako sprzeczna z zasadami współżycia społecznego jest nieważna;

4. art. 8 k.p. w związku z art. 101² § 1 k.p., przez brak ich zastosowania, w sytuacji gdy subiektywna ocena, wyłącznie z punktu widzenia pracodawcy, w zakresie dostępu pracownika, z którym zawierana jest umowa o zakazie konkurencji po ustaniu stosunku pracy, do szczególnie ważnych informacji,

które mogłyby narazić pracodawcę na szkodę i w konsekwencji domaganie się zapłaty przez pracownika kary umownej za naruszenie zakazu konkurencji w sytuacji obiektywnego braku posiadania przez pracownika szczególnie ważnych informacji, które mogłyby narazić pracodawcę na szkodę, powinno zostać zakwalifikowane jako nadużycie prawa podmiotowego pracodawcy, które jest sprzeczne ze społeczno-gospodarczym przeznaczeniem tego prawa oraz zasadami współżycia społecznego, takie działanie uprawnionego pracodawcy nie powinno być uważane za wykonywanie prawa i nie powinno korzystać z ochrony;

5. art. 65 ust. 1 Konstytucji RP w związku z art. 101² § 1 k.p., poprzez brak jego zastosowania i w konsekwencji ograniczenie pracownikowi wolności wyboru i wykonywania zawodu oraz wyboru miejsca pracy, w sytuacji gdy nie było obiektywnych podstaw do zawarcia z pracownikiem umowy o zakazie konkurencji po ustaniu stosunku pracy, gdyż nie wystąpił obiektywnie oceniony brak dostępu pracownika, z którym zawierana była umowa o zakazie konkurencji po ustaniu stosunku pracy, do szczególnie ważnych informacji, które mogłyby narazić pracodawcę na szkodę;

6. art. 32 Konstytucji RP w związku z art. 101² § 1 k.p., poprzez brak jego zastosowania i w konsekwencji naruszenie zasady równości wszystkich obywateli wobec prawa, poprzez udzielenie szerszej ochrony prawnej pracodawcy, który w relacjach pracodawca-pracownik jest stroną dominującą, przejawiający się w ocenie podstaw do zawarcia z pracownikiem umowy zakazie konkurencji po ustaniu stosunku pracy, wyłącznie z subiektywnego punktu widzenia pracodawcy, podczas gdy dla zapewnienia równowagi stron stosunku zobowiązaniowego, konieczne jest poddanie przesłanki istnienia dostępu pracownika do szczególnie ważnych informacji, które mogłyby narazić pracodawcę na szkodę, ocenie obiektywnej.

Wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do jej rozpoznania skarżący uzasadnił treścią art. 398⁹ § 1 ust. 1 i 2 k.p.c. - wskazując, że:

1. w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, „czy ocena przesłanki uzasadniającej zawarcie umowy o zakazie konkurencji po ustaniu stosunku pracy, w postaci istnienia dostępu pracownika do szczególnie ważnych informacji, których ujawnienie mogłoby narazić pracodawcę na szkodę, powinna być dokonywana w

oparciu o kryteria obiektywne, czy wystarczy ocena istnienia owego dostępu wyłącznie z subiektywnego punktu widzenia pracodawcy”;

2. ponadto istnieje potrzeba wykładni przepisu prawa, art. 101² § 1 k.p., który budzi poważne wątpliwości oraz w ograniczonym zakresie wywołuje rozbieżności w orzecznictwie sądów, „przy czym dominująca wykładnia wyżej wymienionego przepisu jest ewidentnie wadliwa, stąd zachodzą okoliczności wymagające ponownego rozważenia problemu i zmianę wyrażonego wcześniej w judykaturze poglądu”.

W odpowiedzi na skargę strona powodowa wniosła o jej oddalenie oraz zasądzenie na jej rzecz kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowego za postępowanie kasacyjne według norm przepisanych.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Skarga kasacyjna jest środkiem zaskarżenia o charakterze szczególnym, co potwierdza treść art. 398¹ § 1 i § 2 k.p.c., utrwalona judykatura oraz dominująca i reprezentatywna doktryna. Zgodnie z art. 398⁹ § 1 k.p.c., Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, gdy w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, a ponadto, gdy zachodzi nieważność postępowania lub gdy skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona. Przytoczone przesłanki ustawowe stanowią obligatoryjne i konstrukcyjne wymaganie podlegające ocenie we wstępnym stadium postępowania kasacyjnego (tzw. przedsądzie). W tym konstrukcyjnym zakresie w skardze nie wykazano żadnej z przesłanek wymienionych w art. 398⁹ § 1 k.p.c. Należy przypomnieć, że zagadnienie prawne jest to zagadnienie, które wiąże się z określonym przepisem prawa materialnego lub procesowego lub uregulowaniem prawnym, których wyjaśnienie ma nie tylko znaczenie dla rozstrzygnięcia przedmiotowej sprawy, ale także dla rozstrzygnięcia innych podobnych spraw. Wskazanie zagadnienia prawnego uzasadniającego wniosek o rozpoznanie skargi kasacyjnej powinno nastąpić przez określenie przepisów prawa, w związku z którymi zostało sformułowane i wskazaniu argumentów, które prowadzą do

rozbieżnych ocen. Sformułowanie istotnego zagadnienia prawnego w rozumieniu art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c. powinno przybrać postać porównywalną z formułowaniem zagadnienia prawnego budzącego poważne wątpliwości, o którym stanowi na przykład art. 390 § 1 k.p.c. Chodzi więc o przedstawienie wyraźnych wątpliwości co do określonego przepisu (normy) lub zespołu przepisów (norm), albo szerzej i bardziej ogólnie – wątpliwości co do pewnego uregulowania prawnego (instytucji prawnej). Sformułowane zagadnienie winno odwoływać się w sposób generalny i abstrakcyjny do treści przepisu, który nie podlega jednoznacznej wykładni, a którego wyjaśnienie przez Sąd Najwyższy przyczyni się do rozwoju jurysprudencji i prawa pozytywnego. Rolą Sądu Najwyższego, jako najwyższego organu sądowego w Rzeczypospolitej Polskiej, nie jest działanie w interesie indywidualnym, lecz powszechnym, poprzez ochronę obowiązującego porządku prawnego przed dowolnością orzekania i ujednolicanie praktyki stosowania prawa pozytywnego (por. postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 4 lutego 2000 r., II CZ 178/99, OSNC 2000 nr 7-8, poz. 147, z dnia 16 kwietnia 2008 r., I CZ 11/08, LEX nr 393883). Także przesłanka potrzeby dokonania wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów nie została należycie uzasadniona. Zgodnie z ustalonym orzecznictwem Sądu Najwyższego potrzeba wykładni przepisu budzącego poważne wątpliwości lub wywołującego rozbieżności w orzecznictwie sądów (art. 398⁹ § 1 pkt 2 k.p.c.) zachodzi wtedy, kiedy jego niejednolita wykładnia wywołuje wyraźnie wskazane przez skarżącego rozbieżności w orzecznictwie bądź, kiedy przepis ten nie doczekał się wykładni w kierunku wskazywanym przez skarżącego (por. postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 13 czerwca 2008 r., III CSK 104/08, LEX nr 42436, z dnia 15 października 2002 r., II CZ 102/02, LEX nr 57231). Wniesiona skarga kasacyjna nie spełniała tych kryteriów przyjęcia jej do rozpoznania.

W szczególności zarzuty naruszenia prawa materialnego w istocie opierają się na błędnych ustaleniach faktycznych, co nie znalazło potwierdzenia w ustaleniach Sądu drugiej instancji, które legły u podstaw rozstrzygnięcia, a uzasadnienie kontestowanego wyroku wyjaśniło należycie podstawę faktyczną i prawną prawidłowego osądu sprawy. Sąd drugiej instancji ustalił, że pozwany

podejmując zatrudnienie w spółce konkurencyjnej, ewidentnie naruszył postanowienia łączącej strony umowy z dnia 29 lutego 2012 r. Szczególnie ważne dla pracodawcy informacje zostały w niej szczegółowo określone, a wynikający z nich zakaz konkurencji nie budził wątpliwości w relacji do zakresu obowiązków wykonywanych przez skarżącego. Także zastrzeżona w umowie kara umowna za naruszenie zakazu konkurencji w porównaniu do potencjalnie należnego pracownikowi odszkodowania, nie była wygórowana. W doktrynie oraz dominującym orzecznictwie sądowym przyjmuje się, że przy ocenie prawnej „umowy o zakazie konkurencji” istotne jest to, czy pracownik podjął działalność konkurencyjną w związku z zatrudnieniem u nowego pracodawcy, a podstawowe kryterium weryfikacji stanowi treść umowy o zakazie konkurencji (art. 101² § 1 k.p. w związku z art. 101¹ § 1 k.p. i art. 65 § 1 k.c.). Jeżeli taka umowa nie kreuje zakazu podejmowania działalności na konkretnie wskazanym takim samym lub podobnym stanowisku pracy (z takim samym lub podobnym zakresem obowiązków), lecz generalny zakaz podejmowania zatrudnienia na rzecz innych podmiotów prowadzących działalność konkurencyjną wobec działalności pracodawcy, to należy przyjąć, że zakaz obejmuje zatrudnienie na każdym stanowisku w podmiocie konkurencyjnym. W rozpoznanej sprawie Sąd drugiej instancji prawidłowo wskazał, że skarżący miał dostęp do szczególnie i „strategicznie” ważnych dla powodowego pracodawcy informacji, bez których nie mógłby wykonywać zatrudnienia. Takie miarodajne ustalenia i jego prawidłowa ocena prawna nie budzą kontrowersji, przeto nie było potrzeby wyjaśniania sformułowanego w skardze zagadnienia prawnego, które rozmiętało się z kontestowanym osądem sporu ani dokonywanie wykładni tylko dlatego, że skarżący twierdził, że dotychczasowa dominująca wykładnia jest „ewidentnie wadliwa”.

W konsekwencji Sąd Najwyższy na podstawie art. 398⁹ § 2 k.p.c. odmówił przyjęcia do rozpoznania oczywiście bezpodstawnej, ułomnej i bezzasadnej skargi kasacyjnej, orzekając o kosztach postępowania kasacyjnego w zgodzie z art. 98 k.p.c.

